448
H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

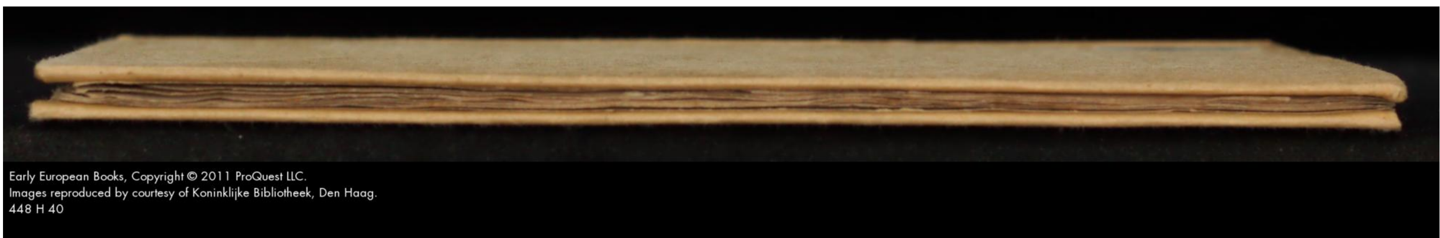
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

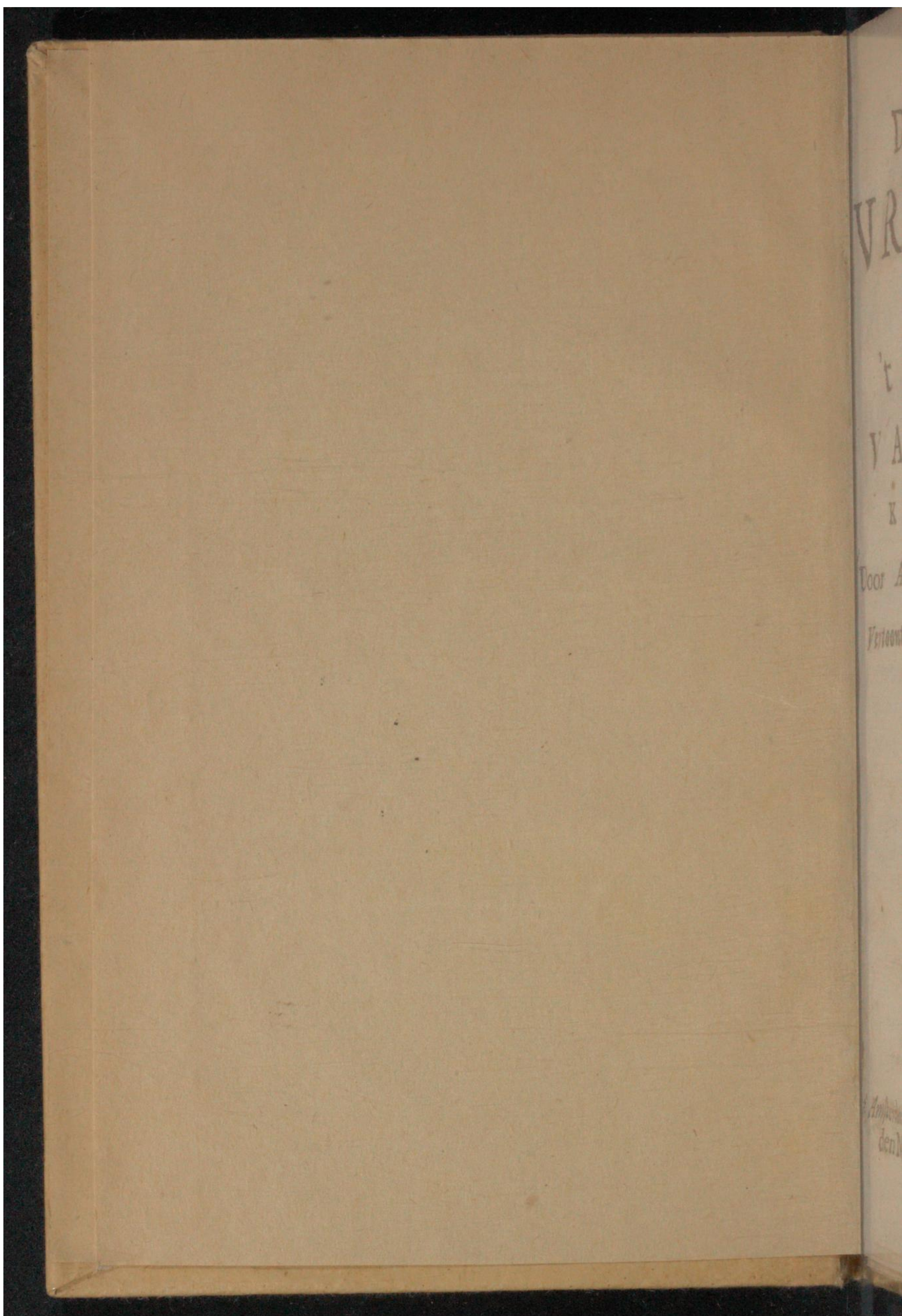

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

KW 448 H 40

De Vryer-zieke VRYSTER, OF 't HUWELIK VAN NIET.

KLUCHTSPEL.

Door ADRIAAN LEEUW.

Vertoont op d'Amsterdamsche Schouwburgh.

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage.

t'Amsterdam, By *Jacob Lescaille*, Boekverkooper op den Middeldam, naest de Vismarkt, 1666.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Aan den Ed. Heer
PIETER DE GRAAF,
JONGKHEER
VAN ZUID-POLSBROEK, &c.

MYn Heer! ik weet gy zijt een van Apolloos vrinden,
Dies offer ik aan u dit Huwelik van Niet.
Gevalt het u, dat gy 't eens door en door beziet,
Gy zult 'er (zo ik meen) geen slechte Niet in vinden.

Dit Klucht-spel wierd in Frans van vele Konst-gezinden
Zo wonderlik geroemt, dat ik 't my zelven riedt
Te brengen in het Duits. Zo my nu d'eer geschiet
(Mits ik 't vertalen my heb derven onderwinden)

Dat u dit Huwelik van Niet maar iet vermaakt,
Zo heb ik dan mijn wit, daar ik naar doel, geraakt,
En acht geen tijdt verzuimt, die ik hier aan besteden:

Dewijl 't op ons Toneel meer luister hebben zal,
Wanneer Uw' Achtbaarheit, ter Schouwburg, by geval,
Het bywoont, en bestraalt met Uw genegentheden.

Uw' Ed.

zeer-ootmoedige gehoor-
zaamste dienaar

Den VI van Hoy-
maant, 1662.

A. LEEUW.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

IET op NIET.

NIet leert Niet: dus hoort men ſpreken:
Doch dat is maar yd'le waan;
Want de LEEUW die wijſt ons aan,
Dat in Niet ook Iet kan ſteken.
Dit zal Niet door Iet beweren,
Die, in 't Frans eerſt opgequeekt,
Nu in Duits op maatzang ſpreekt,
't Geen de LEEUW hem heeft doen leren.
Is, door rijmen, en vertalen,
Nu een Lauwerkrans te halen,
Zo is 't hier aan Niet geſchiedt.
Ider oordeel' die Niet ziet.

E. I.

PERSONAADJEN.

Heere.
Beatris.
Izabelle.
Dokter.
Poët.
Schilder.
Zanger.
Krijgsman.
Starrekijker.

Het Kluchtſpel begint vroeg in de voormiddag, en ſpeelt achter-een-volgende voor en in 't huis van den Dokter.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

De Vryer-zieke Vrijſter,

O F

't Huwelik van Niet.

EERSTE TONEEL.

Heere.

DEn morgenſtond is lang gekomen,
En ik en heb noch niet vernomen
Die geen die hier tans wezen zou;
Want deze trage Staat-juffrouw
Mijn zorg zal einden of doen groejen.
Ik zou die Dienſt-meidt ſchier verfoejen,
Mijn zinnen zijn heel buiten ſchik.
Zy moeſt my, in dit ogenblik,
Berichten, hoe ik my beſt nader
In kennis brachte by de vader:
Om die, wiens grote ſchat en goet
My meer behaagt dan 't lichaem doet.
Wanneer als ik dit zo gebrouwt,, heb,
Dat ik dit eenig kindt getrouwt,, heb,
Zo werd' ik, van behoeftig, rijk;
Want die geen geldt en heeft, als ſlijk,
In dezen tijdt, daar wy in leven,
Werdt nergens lof noch eer gegeven;
Ia, die dat niet en heeft is mal.
Beatris komt.

TWEDE TONEEL.

Heere. Beatris.

Heere. HOe is 'et al?
Zoudt gy nu haaſt gelegentheden,

Voor

Voor my, om in den echt te treden,
Door uw behulpzaamheit, vermoên?
Beatris. Voorwaar, ik ken nu niet meer doen:
De dochter mist byna haar zinnen,
Om dat de vader, onder 't minnen,
Op yder vryer, tot 'er leet,
Staâg dit of dat te zeggen weet.
De grootste gek, daarz' aan zal raken,
Geloof ik vast, is noch te maken:
En dat hy haar, zo lang hy leeft,
Zijn leven aan geen vryer geeft;
Uit vrees, dat dit zijn beurs zou krenken.
Dit 's d'oorzaak, moogt gy vry'lik denken,
Dat ik voor u niet meer vermag.
Heere. Wat ben ik ongelukkig, ach!
Zal ik, door uw geslepe zinnen,
't Hert noit van mijn Meestresse winnen?
Beatris. Geloof my, 'k weet wel, van nu an,
Dat u mijn hulp niet helpen kan.
Ik zie voor u geen ander open,
Als op de vaders gunst te hopen:
Als die daar in verwilgt, voor al
Weet ik dat zy wel willen zal.
Ook zou ik wis en zeker houwen,
Zo hy ze niet zeer haast laat trouwen,
Haar sterven gaat een wisse gang.
Zy schreit gehele nachten lang.
My staat te vrezen en te schromen
Dit huisgezin zal ramp opkomen,
Mits dat de vader met 'er vaardt
De dochter brengt ten gravewaart.
Vaar wel, ik hoor den Dokter komen.
Heere. Hoe! zonder dat ik heb vernomen
Van u een woordt van raadt of daadt?
Beatris. Gaat heen, gaat by uw zelf te raadt.
Bedenkt met loze listigheden,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Eer gy hem voor 't gezicht komt treden,
Een konst die mangel heeft noch vlek.
Zo gy hem met een aafsche trek,
Vol aardigheden, kunt belezen,
Gewis, gy zult zijn zwager wezen.
[Pi]eere. 'k Ga dan verzieren iets ter yl.
Maar houdt mijn woordt noch midlerwijl.

DERDE TONEEL.

Dokter. Izabelle.

Iza. ZO hoor ik, wilt gy dan, mijn vader,
Dat ik mijn sterfdag haastig nader,
En dat ik nimmermeer en trouw?
Dokter. 'k Wil weten waar ik my aan houw.
Izabelle. Wat vryers u hun dienst opdragen,
Niet een van al kan u behagen.
Dokter. Gy, die uw smert en hertenleet
Tot op de grondt t'ontdekken weet,
Weet ook wel, dat gy niet kunt paren,
Zo 't luk heur niet wil openbaren.
En weet gy, dat dit zo geschiedt,
Zeg, waarom maakt gy dan verdriet?
Doch, zonder 't luk eens te bedillen;
De twistkrakeelen en verschillen,
Die met het huw'lik zijn verzelt,
Ontraden 't my ook met geweldt.
Al de geleerde groote mannen
In dit gevoelen t'zamen spannen,
En prijzen, in den hoogsten graat,
Den reinen maagdeliken staat.
Wat helpen hier veel wijze reden?
Hoort Socrates dit stuk ontleden.
Hy zeidt: die zich tot trouwen,, geeft;
Zijn vroeg of laat berouwen,, heeft.
Izabelle, Heeft hem zijn lust niet zelfs doen trouwen?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Men zal 't ons dan ten goeden houwen.
Den twiſtkrakeel, die 't huw'lik geeft,
Weêr duizendt zoetigheden heeft.

Dokter. Hoe! konnen de geleerde lieden
Den twiſt in 't huw'lik niet ontvlieden,
Waar vindt men dan die zoetigheit?

Izabelle. By den Soldaat.

Dokter. Vol onbeſcheidt.

Izabelle. Den Storyſchrijver.

Dokter. Vol onwaarheit.

Izabelle. Den Overzetter.

Dokter. Vol onklaarheit.

Izabelle. Den Edelman.

Dokter. Vol ſchimp en ſmaadt.

Izabelle. Den Rechter.

Dokter. Vol van ſtuurs gelaat.

Izabelle. Den Rader.

Dokter. Vol van toveryen.

Izabelle. Den Dichter.

Dokter. Vol van razernyen.

Izabelle. Maar nu den Redenrijker dan?

Dokter. Een vleyer van Ian alleman.
Een man van Staat een wetten gever.
Den Huichelaar een eenzaam lever.
Den zwarten konſt'naar vuil en ſnô,
Den Starrekijker even zo.
Den Apoteker een vergifter.
Den Philozooph, een muggezifter.
Den Koopman is een woekeraar.
Den Medicijn een moordenaar.
Den Avocaat zal zijn meinedig.
Den Iager noit, door bloedtdorſt, ledig.
Den Alchimiſt een ſchijngedrocht.

Iſabelle. Wien hebt gy my dan toegedocht?
Een ouden?

Dokter. Die is gierig, ſmalik,

Argwanig, onbequaam, ongalik.
Izabelle. Een jongen, zijnde hups en fijn?
Dokter. Dat zal niet als een loshooft zijn.
In 't kort: wat vryers hier genaken,
Ik zal ze wis al t'zamen wraken.
Izabelle. Maar, of m'er eind'lik zo een vondt
Die gy met recht niet wraken kond,
Zoudt gy hem ſchatten als een bengel?
Dokter. Ik zweer by mijn beſcherrem-Engel,
En by de wondergrote Schaar
Van ons Doktoren allegaâr,
Ia, by 't verſtandt zelf van dien vromen
Daar ik mijn oorſpronk heb bekomen,
Komt heden hier alzulken man,
Gy zult met hem verzamen dan.
Licht komt hy daar al aangetreden.

VIERDE TONEEL.

Poët. Dokter. Izabelle.

Poët. VErlokt, door zo veel godd'likheden,
Als in uw dochter zijn te zien,
Kom ik mijn dienſten u aanbiên:
Verzoek ook, dat gy my daar neven
De naam wilt van uw zwager geven.
Dokter. Zie hier het deel, daar gy naar haakt.
Izabelle. Die man zal niet wel zijn gemaakt.
Des, om dat ik niet heb te vrezen
Dat ik met hem de bruidt zal wezen,
En zeidt mijn hert noch niet als, neen!
Dokter. Wat is uw konſt?
Poët. Daar zijnder geen,
Of wenig, die door deze wegen,
Zo ſchonen buit, als ik, verkregen.
Ik zal gelukkig zijn, gewis.
Dokter. Wel aan, zeg op dan, wat het is.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Poët. Die is zo edel, en zo treff'lik;
Zo zeer bekoorlik, en verheff'lik;
Zo vol van waardigheit, en lof;
Zo vol van aardigheit, en ſtof,
Dat ik met haar my kan vercieren:
Als zijnde godd'lik in manieren.

Dokter. Heur naam? heur naam?

Poët. Die werdt gezeidt
Met recht te zijn Onledigheit:
Die ik gebruik naar mijn behagen,
Of zo mijn rijmkonſt beſt wil ſlagen,
Om die te zetten in heur kracht:
Want heur voortreff'likheit, en macht,
Kan ik, als heuren Prins, ontleden.
In onze wijdtvermaerde Steden,
Zijn dikwijls opgerecht geweeſt,
Met vlijtig arbeidtzamen geeſt,
Gebouwſelen der Schouwtonelen:
Om yders oren daar te ſtrelen,
Met deze konſt, zo hoog geacht,
Ja, ons van boven toegebracht.
Dat zelfs de Wijsheit-zucht, daar neffens
De Zangkonſt, Starrekonſt, ja teffens
Geen konſten, hoog en waardt geſchat,
Oit hebben zulken eer gehadt,
Als de Poëten, in hun gangen,
Op 't midden van de ſtraat, ontfangen.
D'Orak'len voormaals, hoog verlicht,
Antwoorden vaak met rijm-gedicht.
De blond' Apollo zingt ſtaâg rijmen,
Die naar zijn godd'likheden zwijmen;
Ook wel de reſt van 't Godental.
De negen Muzen, overal,
Zijn van 't geleerde volk, met reden,
Gelijk als heilig aangebeden.
Maar, nademaal gy heel wel weet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Heur luister, hier van my verbreedt,
Kom ik vergeefs heur godd'lik roemen,
En heur voortreff'likheit u noemen.
En ben verzekert, van nu aan,
Dat gy mijn liefde toe zult staan.

[D]okter. Derhalven, mits gy een Poët,, zijt,
Die zich hier maakt een hopen zweet,, quijt,
Schat gy uw zaak gelukt zo dra.
De Vaarzen zijn gestichtzaam, ja!
Maar zo haar de Poëten spreken,
Zo zijnze valsch, en vol gebreken:
Dat tuigt ons uw vermetelheit.

[P]oët. De konst daar ik van heb gezeidt......

[D]okter. Is uitgevonden om te liegen,
En tot verschalken en bedriegen.
Z'is, werwaarts dat men heur gehengt,
Meer dood'lik, dan zy nut aanbrengt.
Zy is, al schat gy heur van waarden,
De schadelikste konst op aarden.

[P]oët. Weet.....

[D]okter. Z'is ook al, van ouden tijdt,
Door de Poëten 't aanzien quijt;
Mits al de leugens die zy zweten.
Waarom men zeidt van de Poëten:
Zy waren voortijds, en zy zijn,
* *Semper mendacia fingunt.* * Leugen-dichters voor en na.

[P]oët. Maar hoor toch hoe het met heur lot,, leit...

[D]okter. Het is ter oorzaak van heur zotheit,
Wanneer men veeltijdts van heur zeidt:
* *Pictoribus atque Poëtis*
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. * De Schilders en Poëten mogen altijdt doen wat zy willen.

[P]oët. Om dat...

[D]okter. Die van Athenen, en
Die van Lacedemoniën,
Voor henen deze pest verbandden,
Als dodelik voor alle Landen;

Bybren-

Bybrengende, met grote reên,
Hoe d'ondeugdt niet behoort geleên,
Daar eenvoudt, vromigheit, en waarheit;
Vertonen haar volmaakte klaarheit.
Men moet zijn zonder listigheit;
* *Verum non indiget arte.*

* De waarheit heeft geen list van doen.

Poët. Gy wordt in 't horen langs hoe trager.
Dokter. Ik neem geen gek aan tot mijn zwager.
Poët. Mits deze man zo bijster smaalt
Op deze konst, daar niets aan faalt,
Is hy onwaardig ook mits dezen,
Dat hy mijn schoonvaâr zoude wezen. *binnen*.
Dokter. Ia wel!
Izabelle. Het dunkt my nodig, dat
Die man wat opgesloten zat.
Maar, zo gy 't eens wilt overleggen,
Mits deze vryer af te zeggen,
Het raakt u meerder, dan 't my raakt.
Hy hadde t'uwen dienst gemaakt,
Op levenden, als ook op doden,
Sonnetten, Graf-dichten, en Oden;
Opschriften, Anagrammen, en
Noch meer dat ik niet noemen ken.
Ia, 't geen uw ziel behoort te raken,
Hy hadt ons Lijk-zang mogen maken.
Dokter. Dat zy daar meê zo 't wil, zo 't kan.
Hier nadert ons een ander man,
Die is voor u, dan moogt gy trouwen.
Izabelle. Ik vrees gy zult uw woordt niet houwen.

VYFDE TONEEL.

Schilder. Dokter. Izabelle.

Schilder. Derf ik wel hopen, en vermoên,
Dat gy my zo veel eer zult doen,
Dat gy my zult uw dochter langen,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

En in uw huisgezin ontfangen?
Dokter. 't Kan wezen, wat zijt gy voor een?
Schilder. Ik ben de vinder van al 't geen
De naam draagt van verzierde werken,
Te zien in huizen, hoven, kerken.
Daar is niets of ik aap het na.
Ik woon in mijn ſchildryen, ja!
Zo ik 'et alles kon doen leven,
Wat ik geſtalte heb gegeven,
'k Wedd' ik Natuur de loef af ſtak.
Dokter. Dat kon wel wezen, met gemak;
Men hadd' alleen'lik maar te letten,
U in een vles te pronk te zetten.
Schilder. Van zo veel werken zonder tal,
Als zich vertonen overal,
En zijnder geen op aardt te vynen,
Die 'k door mijn konſt niet doe verſchijnen,
Waar in dat ik de meeſter ſpeel.
'k Maal aangezichten, door 't penceel,
Die voor de werelt zijn een wonder.
Ik maal den blixem, en den donder;
De beeſten, planten, berg, en dal;
Den hemel, wolken, ſtadt, en wal;
De vreê, den oorlog, roven, branden;
De kruiden, bloemen, en waranden,
Vuur, water, aarde, zon, en maan,
Fonteinen, hoven, padt, en laan;
Den dag, de nacht, de windt, en vruchten,
Triumphen, dorpen, en gehuchten.
In 't kort: om mijn beworp heel klaar
T'ontloſſen, en met een woordt maar
Mijn zaak volkomen uit te leggen,
Behoef ik anders niet te zeggen:
Als dat my zelf Iordaans voor den
Beſchermer van Apelles ken,
Die van den grooten Alexander,

Om

Om zijn vermaartheit boven ander;
Gestelt wierdt op zo hogen trap.
Zo ook mijn konst en wetenschap,
Verbindt u, my, op staande voeten,
Voor uwen schoonzoon te begroeten.

Dokter. Weet, Heer, dat ik Iordaans voor den
Beschermer van Apelles ken;
En dat ik dat vervloekt gevoelen,
Wensch in de belsche zwavelpoelen.
Dat my zou willen schatten voor
Een meer als een geleerdt Doctoor;
Om dat mijn voorvaârs wetenschappen,
Van oudtsher, stegen langsheen trappen
Van hoge waardigheit en lof.
Derhalven, op dat ik geen stof
Aan iemant kome te verwekken,
Van my te tellen by de Gekken,
Zo ik mijn dochter gaf aan u,
Ben ik voor zulken zwager schuw.
Want die hun zelven Schilders noemen,
Hun zelven eigenzinnig roemen;
Vermits al d'opgeblazentheit,
Die doorgaans in de Schilders leit.
En 't is my nut, in dezen wandel,
Dat ik met zorg, en kennis handel;
Al eer dat ik, in steê van iet,
Ontfang een groote slechte Niet;
Een man vervult met koppigheden,
Vol waanzucht, roemzucht, zonder reden.
In 't kort: ik maak een vast besluit,
* *Propter istas rationes*,
Gy zult mijn dochter niet ontfangen.

* Aangaande deze redenen.

Schilder. Maar...

Dokter. Maar, gaat heen en laat u hangen.

Schilder. Hoe! deze man is gek of dol;
Of buiten twijffel boven vol.

binnen.
Dokter.

Dokter. Een schilder zou mijn huis bederven.
Izabelle. 't Moet zijn dan dat ik maagt zal sterven.
Wie zal zich nu meer bieden an?
Nochtans, zie daar, ik wil een man.
Dokter. Mijn dochter, laat die voorzorg varen;
'k Wil zeggen uwe vrees van paren.
Izabelle. Wanneer 't mijn vader toe zal staan.
Dokter. Haast: biedt zich weêr een ander aan.
Izabelle. Uw keurigheden, zorg, en schromen,
Zou my tot ouderdom doen komen:
En dan kreeg ik toch niemant niet.
Dokter. Zie hier uw deel, staakt uw verdriet.

ZESTE TONEEL.

Zanger. Dokter. Izabelle.

Zanger. Zult gy uw dochter wederstreven,
D'Arion van deez' eeuw te geven?
Izabelle, stil. Die man spreekt met een goet verstandt.
Zanger. Ik ben den Orpheus van dit Landt.
'k Weet met mijn zoet-gezang, de zinnen
Zo wel te lokken, en te winnen,
Dan zelf Franciscus, of Robijn.
In 't kort: ik ben een Muzicijn,
Bemint van zangers en zang'ressen,
Dewijl het hooft der Zang-godessen
My heden d'eer geeft, boven hem,
Te luist'ren naar mijn veêl en stem,
Mits ik het keel-geluidt en snaren
Veel beter dan hy zelf kan paren.
Ik weet hoe 't met de Zang-konst leit;
'k Weet van heur goê welluidentheit;
Van tusschenpozingen, en streken
Die in de t'zamenvoeging steken.
Daar willen zich somtijdts ook al
Meê mengen, onder ons geral,

Gelijk

Gelijk Iaap Hol, en Symen Schraper,
Piet Rotteneſt, en Floor de Gaper;
Maar deze luiden zijn, voorwaar,
By my maar gekken allegaâr.
En tot bewijs, dat deze mannen
Zijn waardt uit Hollandt weggebannen,
Zal ik, behoudens uwe gonſt,
Dit gaan beveſten met mijn konſt.
Dies luiſter toe, met open' oren,
Naar 't wonderwerk dat gy zult horen.

Dokter, by zich zelfs. Dees ſnô vervloekte konſtenaars
Zijn al gemeen'lik bedelaars,
By die, die hun geraas bywoonen,
Twee uren lang, eer zy hun lonen:
En heb, by lieden van verſtandt,
Hun geldt zien geven in de hand,
Op datze maar aan 't zwijgen raakte.

Zanger. Het is een wijs die 'k zelver maakte.

Liedt. Stemme: *Den jager.*

I.

O aardige!
Prijswaardige!
Verzet uw ſmert;
Ik mienje,
En dienje
Met veêl-geluidt.
En keel-geluidt;
Falaal, deraal, derire!
Ha! ha, ha! ha, ha!
Ik mienje,
En dienje
Met al mijn hert.

II.

Uw ſnedigheit,
Vol zedigheit,
En zoet gelaat,
Bezin,, ik
En min,, ik,
Aandachtige!
Neêrſlachtige!
Falaal, deraal, derire!
Ha! ha, ha! ha, ha!
Bezin,, ik
En min,, ik
Meer als uw ſtaat.

III.

Dus quelje,, niet,
Ik zelje,, niet,
Dat zweer ik jou,
Mijn leven
Begeven,

Door-

Doorluchtige!	*Te zamen dan,*
Roemruchtige!	*Zo speel,, ik,*
Falaal, deraal, derire!	*En queel,, ik*
Ha! ha, ha! ha, ha!	*Uw eerlikheit,*
Mijn leven	*Met heerlikheit,*
Begeven,	*Falaal, deraal, derire!*
O schone-vrouw!	*Ha! ha, ha! ha, ha!*
IV.	*Zo speel,, ik*
Vergaren,, wy,	*En queel,, ik*
En paren, wy,	*Gedurig an.*

Wel nu, Doktoor, hebt gy uw dagen
Wel oit gehoort, met meer behagen,
Zo ordentlik, zo zoet, en raar,
De stem gehuw'likt aan de snaar!
Uw ziel behoort, door dit vermogen,
Te zijn gelijk als opgetogen.
Hoe nu, gy spreekt niet! zijt gy doof?
Ha! ha! gy hebt, zo ik geloof,
Met dezen zoeten zang te horen,
Uw zinnen en verstandt verloren.
Gewis, gy denkt op anders niet,
Dan hoe de wijz' is van het liedt:
Dies zal ik strax uit u verwachten
Het woordt: ik moet in rouw versmachten,
Zo gy mijn quelling niet geneest,
Met die te storten in mijn geest.
Hoe! gy verschiet van verf by tyen.

Dokt. 't Is min vermaak dan razernyen,
Te zien, dat dezen lompen bloedt,
Met zulken trots en hogemoedt,
Mijn dochter komt tot bruidt begeren.

Zang. Gy weet niet wat uw huis kan eeren.

Dokt. Ik weet wel, dat de Zangers maar
Zijn lanterfanten allegaâr;
Vol van verwijfde goddeloosheit,
En deugenietery, en boosheit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Dat zy ook altijdt by 't geweldt
Van potzemakers zijn getelt.
By handt-bekijkers fableryen.
By koordedansers zotternyen.
By lasterlijke guichelaars
En afgerechte leugenaars;
Ik weet ook wel, dat nu op heden,
Geen Zangers werden meer geleden,
Tot lieden van verstandt, in huis:
Om dat dit goddeloos gespuis
De jonge liên tot ondeughdt prangen,
Door hun verleidende gezangen.
Ook weet ik wel, dat Orpheus lang
Is overleên, wiens zoet gezang
De Tracianen kon bewegen,
Dat zy met hem te velde tegen:
Wanneer de vrouwen van dat landt,
Geheel geslagen in 't verstandt,
Mits vindende niet meer 't genoegen
Van hare mannen, in dier voegen,
Met stok en stenen, vol misbaar,
Ombrachten dien betoveraar:
En dat de Zang-konst in de Steden
Voor 't allerschad'likst word beleden.
Derhalven dan, met kort besluit,
Zoekt elders uw beschore bruidt.
Zang. Hoe! weigert gy my aan te nemen!
Dokt. Gaat van my weg, niet meer te temen.
Zang. Ik ga, op 't geen hier is geschiedt,
Voort maken een nieuw kluchtig liedt. *Binnen.*
Izab. Dit weig'ren smert my zonderlingen.
Hy hadt my maatzang leren zingen.
Hy hadt my ook met een beduidt
't Gebruik van cyter, harp, en luit.
Hy hadt de noten my doen kennen,
De maat te slaan meê doen gewennen.

Maar, tot mijn onluk, zie ik wel
Dat ik nu noit iet leren zel.
Dokt. Ik wil, al is 't dat gy wilt houwen,
U geen oneerlik man doen trouwen.
'k Wil weten eerst, aan wie ik raak,
Voor dat ik hem mijn zwager maak.
Izab. Men zeidt: dat keur meest doet verliezen,
En kiezers vaak het quaatste kiezen.
Dokt. Voorwaar zy heeft gelijk. Zie nu
Zal d'allereerste zijn voor u.
Izab. Gelijk als d'and're.
Dokt. By mijn fierheit.

ZEVENDE TOONEEL.

Krijgsman. Dokter. Izabelle.

Krijgs. DOktoor, weet gy wie dat my hier,, leidt?
Dokt. Neen.
Krijgs. Deze treedt hier herwaarts, om
Te zijn uw dochters bruidegom.
De liefde heeft my hier gedreven,
Op dat men hier in vreugdt zou leven,
Maar in geen ramp, of zielverdriet;
Want warelik ik wil gantsch niet,
Dat d'eer, waar meê ik u wil eeren,
Mijn schoonvaâr eenigzins zou deren.
Dokt. Wie zijt gy?
Krijgs. Wie ik ben? gantsch kracht!
Doktoor, let wel, met al uw macht,
't Zal wonder klinken in uw oren.
Dokt. Een and're gek.
Izab. Men moet hem horen,
Eer dat men vonnis van hem velt.
Krijgs. Ik ben d'opvoeder van 't geweldt;
Het werktuig van de moorderyen.
Ik breng, door mijne tierannyen,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

De werelt overal in noodt.
'k Ben Stedehouder van de doodt.
Jupijn, in mijne kindtſche dagen,
Stondt al, voor mijn geweldt, verſlagen:
En vreeſden, dat ik zijn gebouw
Eens naar mijn wil herſtellen zou;
Dies wierd' ik ſlapende geworpen,
Daar ik de helſche vocht moſt ſlorpen.
Maar hebbende die ſmaadt geleên,
Quam ik vergramt de hel in treên:
Daar maakt' ik Cerb'rus vol verbazen,
De Duivels allegaâr an 't razen,
Zelf Pluto tot een Koekernoe,
En gaf hem hondert ſlagen toe.
'k Brak Charons bark, en dêe hem zuchten.
Ik maakte Radamant aan 't vluchten:
En kreeg zo, door mijn blixem-kracht,
De gantſche hel voort in mijn macht.
Van daar quam ik op d'aarde klav'ren,
Daar ik 't al dreunen deê en dav'ren;
Daar ik alleen, de helſche kolk
Bevolkt heb met meer ſtervend volk,
Dan zelfs de Parken, na 't beramen
Van 't Noodtlot, alle drie te zamen.
Want zo hierin, hun ſtout beſtaan
My eens te boven had gegaan,
'k Had zelfs de Parken, om die reden,
Haar noodtlots-draden afgeſneden.
'k Ben dikwils overwinner, eer
Ik noch eens taſt na mijn geweer;
Want met een opſlag van mijn blikken,
Doe 'k hele legers voor my ſchrikken.
Wat boeken dat 'er zijn, zy ſlaan
Al t'zaam op mijn manhafte daân:
Zy zijn zo wat een glimd-gegeven,
En and're namen toegeſchreven;

Om dat mijn doen, daar 't al voor zwicht,
Elk zoude ſchijnen als verdicht.
'k Ben Hektor, in de krijg van Troyen,
Die 't Griekſche leger deê verſtroyen;
Ik ben Achilles, in 't gezang
Van den Troyaanſchen ondergang;
Ik ben, in Curtius, Alexander,
Wiens dapperheit, var boven ander,
't Paardt Bucefal betemmen kon,
En al de werelt overwon.
'k Ben Herkules, in 't beeldt der Goden,
Die zo veel wrede monſters doden.
Ik ben, in Titus Livius,
De broeder-moorder Romulus.
Ik ben Rogier, in Arioſte,
Die ſchoon' Angelica verloſte.
'k Ben Roelandt op den Roncefal,
Met zijn beroemde Durendal.
Al wat de Schrijvers van hun ſchrijven,
Is maar allenig mijn bedrijven.
Daarom de Goden al te zaam
Ook ſchrikken voor mijn groote naam.
Waar dat ik kom, in alle wijken,
't Moet al voor my de vlagge ſtrijken,
En lopen voor mijn groot gewelt;
Doch dat de Liefde my verzelt,
En maar alleen tot my gezint,, is,
Dat is derhalven dat zy blindt,, is,
Dokter, denkt eens op zulken lof.
Ik laat de Koningen haar hof,
Ik laat de burgers d'and're huizen,
Ik laat de boeren hare kluizen,
Ik laat de beeſten, wildt van aart,
De diepe kuilen onder d'aardt:
Ik heb de hel tot hold'rebolder,
Den hemel tot mijn korenzolder,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

En d'aarde tot mijn bedde-vacht.
De vleugels van de zwarte nacht,
Wanneer zy landt en zee bedekken,
Voor bedtgordijnen my verstrekken.
De lucht, met sterren dicht beplant,
Is 't bovenst van mijn ledekant.
d'Aspunten zijn mijn koets-pilaren.
De holte van de waterbaren
Strekt my een pispot.

Dokt. Dit 's voorwaar
De grootste gek van allegaâr.

Krijgs. Mijn zacht' oorkussens zijn de rotsen,
Die met heur hooft de wolken botsen.
Mijn beddelakens zijn de blaân.
Mijn nachtkaars is de klare maan.
Wel hoe! gy lacht schoon' Izabelle!
Is 't om het geen dat ik vertelle?
'k Geloof het waarlik wel te recht.
Nu Dokter van de zondaars, zegt,
Zal ik uw zwager niet verstrekken?

Dokt. 'k Geef, aan de Koning van de Gekken,
Mijn dochter tot geen wederpaar.

Krijgs. Gants kracht, Doktoor, wat zegt gy daar! Tegen Izabelle
Indien gy niet moogt zijn mijn vrijster,
En gy dan waart zo schriklik bijster
Verlieft als ik, zie daar, ik zou.

Izab. Wel wat?

Krijgs. Met jou doen dat ik wou. Tegen den Dokter.
Wilt gy uw dochter my niet langen,
Om my zo in uw huis t'ontfangen,
Ik zal, ik zweer 't u by mijn woordt,

Dokt. Wat?

Krijgs. Doorgaan, toornig en verstoort.

Dokt. 't Is best, want ik uw zotternyen
Ook langer niet zou kunnen lyen.

Krijgs: Hoe nu! ontzegt gy my dan ook?

Dokt. Zo gy hier maakt noch meer gespook....
Krijgs. Bylo! den Dokter schijnt te grimmen,
Hy ziet gelijk de boze simmen.
Zie daar Doktoor, ik ga, en zweer
Dat ik 'er maar de gek meê scheer. *Binnen.*
Izab. 't Is ydel, dat ik in mijn lyen
Gehoopt heb op een zoet verblyen,
Dewijl ik al mijn hoop verlies.
Dokt. Wilt gy dat ik de Gekken kies?
Izab. Gy gaat van alle Gekken maken.
Gy zijt te haastig in de zaken.
Hadt gy verstoten niet zo ras,
Die, die hier strax de leste was,
'k Hadt u gemaakt, door zijne handen,
Een Heerscher van verscheide landen,
En in aanzienlikheit gebracht.
Dokt. Ja maar, ik hadt het meê veracht.
Izab. Wanneer zal ik de bruidt eens heten?
Dokt. Veel eer als gy het zelf zult weten.
Hier biedt zich weêr een ander aan.
Izab. Die zult gy toch al meê versmaân.
Dokt. Neen, deze zal u ziekt' genezen.
Izab. Mits hy uw zwager hoort te wezen.
En is 't dat zulks de reden leert,
Zo staat hem toe 't geen hy begeert.
Licht wordt hy anders meê versmeten.
Dokt. Neen, neen, ik wil zijn handel weten,
Eer hy noch werdt uw bruidegom.
Izab. Zo raakt hy meê in 't gekkendom.
Maar horen wy hun t'zamen spreken.

ACHTSTE TOONEEL.

Starrekijker. Dokter. Izabelle.

Starr. ZO u de reden niet ontbreken,
Zo zult gy my wis nemen an

Tot u eerwaarde dochters man.
'k Weet dat gy my haar toe zult ſchrijven,
Zo dra gy hoort van mijn bedrijven.
Mijn konſt, die 't al te boven ſtreeft,
De heem'len tot heur oogmerk heeft;
Daar kan ik lezen, en verklaren,
d'Uitvallen der aanſtaande jaren.
't Geſtarnte my voor Godtſpraak ſtrekt,
En mijn begeerde wil ontdekt.
De hemelſch invloedt ſtelt de trappen
Van mijn beroemde wetenſchappen.
Dokt. De Starrekonſt is, ja gewis.
Een konſt die hoog te ſchatten is.
Maar in den tijdt, daar wy in leven,
Vind' ik 'er weinig zo bedreven,
Die hier in hebben zulken ſchijn;
Gelijk als die te prijzen zijn,
Die na de waarheit klaar betonen,
Wat wetenſchappen in hun wonen.
Izab. Ha! deze man moet zijn mijn Ga.
Wanneer trouw ik met hem?
Dokt. Daar na.
Izab. Waarom toch lang beraadt genomen,
Wanneer men voordeel kan bekomen?
't Is quaat, te wachten op het leſt;
Het eerſte luk is altijdt beſt.
Starrek. Ik heb door mijne konſt ervaren
Des menſchen noodlot t'openbaren.
Ik kan, van elk vereenigt Landt,
Daar yder d'Eendracht biedt de handt,
Voorzeggen: heil, geluk, en zegen,
En macht, en voorſpoet allerwegen,
Lang leveen, heerlikheidt, en eer,
Gezontheit, overvloedt, en meer.
De Landen, die naar onruſt hellen,
Weet ik veel onheil voor te ſpellen.

Kort:

Kort: ik voorzeg, op ſtaande voet,
Een yders voor-of tegenſpoedt.
En hier toe vraag ik maar de ſtarren,
Die my terſtondt die knoop ontwarren.
Ik wil hier maken geen vermaan,
Hoe Cezar, Nero, Joviaan,
En Karel Craſſus, onder allen
Ook Decius, en den afgevallen
Vorſt Julianus, al te zaam
De Starrekonſt met lof en faam
Vereerden, en groot' eer aandeden,
Veel, die hun vlijt hier in beſteedden.
Want eind'lik, heur roemruchtigheit
Is van te veel doorluchtigheit,
Om zoo volmaakt' en hogen luiſter
Te willen werpen als in 't duiſter:
En dat ik door die glans niet zou
Uw dochter krijgen tot een vrouw.

Dokt. Invoegen gy u derft vermeten
Een yders noodtgeval te weten,
Betoont ons hier eens, metter daadt,
Hoe verr' uw konſt en kennis gaat.

Starrek. Wel aan, zeg op, ik ben te vreden.
Hoe duiſterder dat hier de reden,
Hoe groter hier de vrage zy,
Hoe 't antwoordt zwaarder is voor my.
Ik zal u laten zien en horen,
Wat zwager dat gy hebt verkoren,
Wanneer gy my uw dochter geeft.

Dokt. Daar 's niemant die daar tegen heeft.
Maar nademaal uw konſtigheden
Tot zulken hoogen kennis treden,
Ik zou, in deez' onzekerheit,
Wel willen weten klaer beſcheit,
Of gy zult zijn zoo hoog verheven
Dat ik mijn dochter u zal geven.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Starrek. Dit duyſter vraagſtuk gaat te varr';
Dit leerde my noit een'ge ſtarr.
Geen Starrekijker zo ervaren,
Die 's menſchen wil kan openbaren.
Dokt. Is u dit voorſtel al te hoog,
Zo pakt u dat'lik uit mijn oog.
Gaat elders vlijtig henen ſtappen,
Met uwe konſt en wetenſchappen.
Gy zijt niet waardig dat ik jou
Een Dokters zwager maken zou.
Starrek. Ter werelt is geen menſch te vinden,
Die deſe knoop u kan ontwinden;
Want dat gy my hebt voorgewent,
Is niet als by de Goôn bekent.
Izab. Ai! hoor doch met gedult na dezen.
Dokt. Wat kan zijn wetenſchap toch wezen?
Mits hy begrijpt, noch recht verſtaat,
Hoe varr' zijn eigen voordeel gaat.
Hy zeidt ons: dat zijn konſtigheden
Hem doen tot in de kennis treden
Van 's menſchen noodlot, dat hy weet
Van yders lief, en yders leet,
Van yders luk, en yders lyen;
En 't zijn niet als bedriegeryen.
Wat weet hy van een ander man,
Die van zich zelf niet weten kan.
Starrek. Nadien gy weigert my t'ontfangen;
Uw kindt een eerlik man te langen:
Wel aan dan, let met opmerk vry
Op mijne konſt-waarzeggery.
Gy zult, na kort verloop van jaren,
Met pijn en ſmart ten grave varen.
Uw kindt, om dat zy my niet kan
Verkrijgen tot haar echte man,
Behoeft te hopen, noch te vrezen,
Van immermeer de bruidt te wezen.
Izab.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Izab. Eilaas!
Starrek. En zo zy trouwt, voorwaar,
Haar volgt een overgroot gevaar:
Want, om dat gy dardt tegenstreven,
Haar een verstandig man te geven,
Zo zal zy, tot haar ongeval,
Dan hebben.
Dokt. Wie doch?
Starrek. Niemandal. *binnen*
Dokt. Hoe! deze lesten is vol zotheit.
Izab. Hy zei ons hoe ons beider lot,, leit.
Dokt. Het is een dwaas, die niet een beet,
Van alles dat hy zeide, weet.
Izab. Ik zeg, gelijk als die ontzeide,
'k Ben d'ongelukkigst' van ons beide:
En gy de worçel van het quaat,
Daar al mijn onheil uit ontstaat.
Waarom moet zijn waarzeggeryen
My zulken wreden pijn doen lyen?
Die geen die zeggen: dat die wet
De kinderen is voorgezet,
Dat zy 't onbillik welbehagen
Haar 's vaders billik moeten dragen,
Die zeggen zulks met groote reên.
Dokt. Ik wil geen Starrekijker, neen!
Men vindt 'er maar bedrog in leggen.
Izab. Hy hadt my kunnen luk voorzeggen;
Daar ik nu vreez', in dit geval,
Dat mijn verdriet vermeerdren zal.
Dokt. 't Is hach'lik of dat oit zal komen.
'k Heb daer een ander weêr vernomen.
Izab. Om dien voorzegger van gevaar
Te maken tot een leugenaar,
Wilt die voor uwe zwager keuren.
Ach! zo my deze mocht gebeuren,
Hy zou gemakk'lik maken, dat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Ik d'andre vryer haast vergat.
Maar dat en heb ik niet te vrezen.

NEGENDE TOONEEL.

Heere. Dokter. Izabelle.

Heere.

Zult gy mijn schoonvaâr willen wezen?
Iz. Beatris, ha! die steelt my 't hert.
Zo deez' ook afgeslagen werdt
Dokt. Wat zijt gy? *Izab.* Zo verlies ik 't leven.
Heere. Om u vernoeginge te geven,
Zo weet, dat ik geen Retrozijn,
Noch Schilder ben, noch Muzicijn,
Ik ben ook genen Redeneerder,
Noch Onvertzaagde, noch Regeerder,
Noch Rader, Speelder, noch voorwaar
Geen Arts, noch ander Konstenaar.
Ik ben noch twistendt, noch aalwarig,
Noch rijk, noch arm, noch mildt, noch karig,
Rentmeester, Heer, noch Majestraat.
'k Gebiê, noch ik bestier geen Staat.
Want wie kan zich, zeg my, bereyen
Tot rederijken, zonder vleyen?
Wat Dichter is 'er oit geweest,
Of Schilder, zonder malle geest?
Wat Redenaar werdt oit bevonden,
Die noit geen leugens zal verkonden?
Geen ding ter werelt, zo men zeidt,
Bevrijdt van onvolkomentheit.
Wat koopman zonder beurze-snyen?
Wat Rader zonder toveryen?
Wat Speelder zonder lasterdaadt?
Wat Arts die niet en wordt gehaat?
Wat Rijke die oit quelling bande?
Wat Arme zonder smaadt of schande?

Wie

Wie kan geefachtig zijn of mildt,
En zonder dat hy 't zijne ſpilt?
Wie is 'er machtig zonder wrevel,
Of eenig ander quaden evel?
Wie zonder moeite Majeſtraat?
Wie zonder moordery zoldaat?
Wie Starrekijker zonder falen?
Rentmeeſter zonder onruſtqualen?
Onwetendt zonder hoog van hert?
Beſchadigt zonder pijn of ſmert?
Behendig zonder quaat te vrezen?
Dokt. Wat duivel wilje dan toch wezen?
Heere. Weet, dat ik heel ben zonder fout.
Izab. Ha! zie hier die u dient. Hy zou 't
Indien 't niet waar was, willen zeggen.
Dokt. Ik zal 't eens by my overleggen,
Wat ik 'er tegen hebben zal.
Wat zijt gy dan?
Heere. 'k Ben Niemendal.
En is 'er niet op Niet te ſmalen,
Zo kander ook aan Niet niet falen.
Dokt. Wat duivel zeidt men toch van Niet?
Heere. Indien ik hadde 't grootſt gebiedt,
Dat op de werelt is te noemen,
Ik kon mijn zelven zo niet roemen,
Als ik gaan doen zal nu terſtont.
Weet, dat den Stichter van dit Rondt
In Niet een Iet heeft uitgevonden,
Beſtaand' in zulke duiſt're gronden,
Dat niemant oit iet, van een man
Die Niemendal is, zeggen kan.
Dokt. Dees Niet maakt my als opgetogen.
Izab. Voorwaar, zijn woordt is van vermogen,
Mits niemandt oit iet, van een man
Die Niemendal is, zeggen kan.
Heere. Zo iemant vragen mocht, wie kander

Toch

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Toch meerder zijn als Alexander,
Ik zeg hier op met aardigheit,
Niet, grooter dan de waardigheit;
Niet, wijzer dan den grooten Cato;
Niet, veel alwetender dan Plato;
Niet, hooger dan den hoogſten Troon;
Niet, veel volmaakter dan de Goôn.
Izab. Niet, zoeter dan de zoete luſten,
Die in het heilzaam Huw'lik ruſten.
Niet, is gewis een wonder ding.
Niet, is gewis wat zonderling.
Niet, heeft gemaakt, dat nu, in waarheit,
Het woordt des Starrekijkers klaer „ leit.
Dokt. En ik en weet noch niemendal
Wat ik van Niet gaan zeggen zal.
Ik zie hier ganſch niet door te komen.
All' antwoordt is my hier benomen.
'k Meen' ook dat niemandt ietwes, van
Een man die Niet is, zeggen kan.
't Is my niet moog'lik te bedenken.
't Voornemen zou mijn zinnen krenken.
Ook zou ik hier, in geen 'er wijs,
Behalen kunnen lof noch prijs.
't Zou al de Geeſten ſchande wezen,
Wiens brave ſchriften dat wy lezen.
Nadien Virgil, Euripides,
Homerus, Eſchil', Sophocles,
Apollodorus, Thucidides,
Philiſtus, Baldus, Pherecides,
Geſproken hebben t'zaam van iet,
Maar niemandt ſprak 'er oit van Niet.
Zie daar, hoe niet my meer kan dwingen,
Als vier van eenig' and're dingen.
Hoe meer ik denk op dezen man,
Hoe minder ik mijn zelven kan
Van mijn gezworen eedt ontwinden.

Den Hemel wou die knoop wis binden.
Den Starrekijker, met bescheidt,
Heeft dit wel duidelijk voorzeidt.
Het stuk is niet te wederleggen.
Niet boven Iet, 'k heb niet te zeggen.
Zie daar, ontfangt, door reine trouw,
Mijn dochter tot uw echte vrouw.
Want, om de waarheit te verkonden,
Mijn woordt heeft my hier toe verbonden.
Heere. Gy hebt de beste toch aan my.
Maar Izabelle wat zegt gy?
Vereenigen wy dan te gader?
Izab. Ik volg de wille van mijn vader.
Dokt. Let, gy die altijt zeî van Iet.
Wat gy nu zeggen zult op Niet.

A. LEEUW.

U I T.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 H 40